

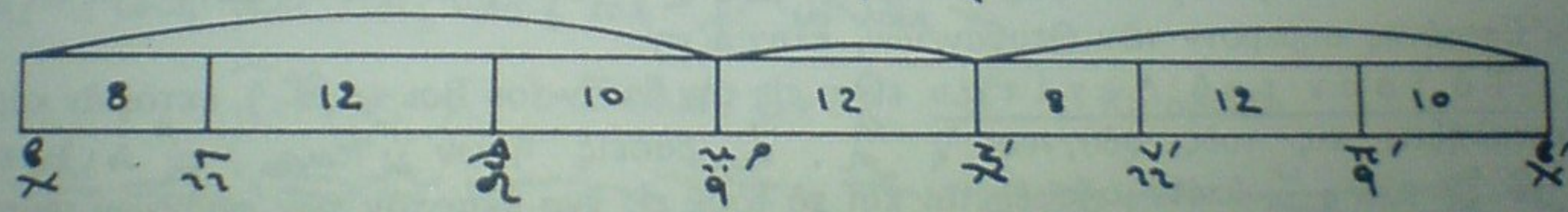
δίκαι άουκείναι πόρτες, με άρμονία χειστά - ει άρμονία κηστά
 πόρτες με άρμονία χειστά, φραμοποι χα και θυμικα

§ οε' Ηχος Λέγετος (Πλάγιος του Δευτέρου Διατονικός)

Ηχος Λέγετος βου ξ

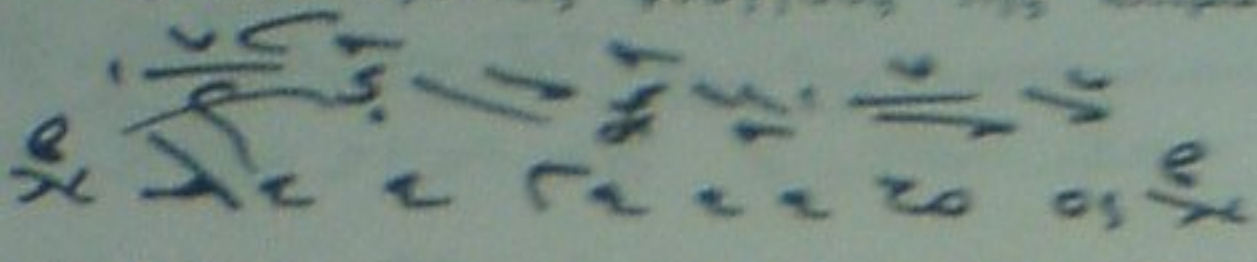
Ο από του φθόγγου χ^{β} ως βάσεως ήχος, «λέγετος» καλούμενος παρά των εκκλησιαστικῶν, είναι ήχος δίφωνος του πλαγίου τετάρτου, απέχων τούτου κατά τόνους μείζονα $\alpha^{\nu} - \alpha^{\pi}$ και ελάσσονα $\alpha^{\pi} - \chi^{\beta}$, ανήκων, ως κι' εκείνος, εις την μαλακήν χροάν του διατονικού Γένους ακολουθῶν, άρα, τὰ αὐτὰ πρὸς τὸν πλ. Δ' διαστήματα, κατά σειράν πλέον, οὐχι τόνων μείζονος, ελάσσονος, και ελαχίστου, αλλά ελαχίστου, μείζονος και ελάσσονος κατά τετραχόρδον, και έχων πρὸς τούτο τὸν φθόγγον α^{ν} ἐν μικρῇ ύφέσει, ὥστε, τὸ μὲν πλεοναστικὸν 4χορδον $\chi^{\beta} - \alpha^{\nu}$ (τμ. 32) 'να καταστή τέλειον $\chi^{\beta} - \alpha^{\nu}$ (άλλως $\chi^{\beta} - \alpha^{\nu}$) (τμ. 30) και τὸ $\alpha^{\nu} - \chi^{\beta}$ διάστημα 'να ήναι ὁ διαζευκτικὸς μείζων τόνος τῶν δύο τετραχόρδων $\chi^{\beta} - \alpha^{\nu}$ και $\alpha^{\nu} - \chi^{\beta}$.

Ηχος Λέγετος βου ξ

Με τετραχόρδα διεζευγμένα, έχει μορφήν και άκουσμα πλαγίου ήχου· είναι δὲ πράγματι ήχος πλάγιος του δευτέρου διατονικός, μίαν φωνήν άνω του πλ. Α' Πα ρ και μίαν κάτω του πλ. Γ' ς ή βαρέος Γα φ .
 Είς την εκκλησιαστικήν όμως μουσικήν, φέρεται ως ήχος τέταρτος είρμολογικός, καθ'

ὅσον ψάλλονται εἰς αὐτὸν τὰ εἰρμολογικὰ μέλη τοῦ Δ' ἤχου. Φέρεται δ' ἐν τῇ Ὀκτωῆχῳ ὡς κλάδος, ἴσῳ μέσῳ τοῦ τετάρτου ἤχου ἀπὸ τοῦ Δι ($\delta^{\flat}$ - $\beta\gamma\delta$), ἐξ οὗ καὶ ἐν κατιούσῃ φορᾷ —ὡς πλάγιου— κινεῖται τὸ ἀπὸ ἤχημα αὐτοῦ $\delta^{\flat}$ μετὰ τοὺς δεσπόζοντας φθόγγους τῆς κλίμακος αὐτοῦ δ καὶ $\delta^{\flat}$. Ἀργότερον δὲ ὡς:

φανερώνει ἀκόμη καὶ τοῦ πατρὸς τῆν διέσειν πρὸς τὸν δ , ἵπου εἶναι καὶ τὰ κύρια χαρακτηριστικά του.

Εἰς τὸν λέγετον οἱ νεώτεροι ἔχουν συνθέσει καὶ πολυελέους καὶ δοξολογίας καὶ καλοφώνους εἰρμούς τῆς παλαδικῆς μελοποιίας.

Δεσπόζοντες φθόγγοι: δ $\delta^{\flat}$ $\delta^{\natural}$ καὶ δ $\delta^{\flat}$ $\delta^{\natural}$, ἂν ὁ λέγετος τετραφωνῆ.

Ἐλξεις ἐν διέσει: τοῦ Πα δ πρὸς τὸν δ , τοῦ Γα $\delta^{\flat}$ πρὸς τὸν $\delta^{\flat}$, τοῦ ζῶ $\delta^{\natural}$ πρὸς τὸν $\delta^{\natural}$. Ἐάν δὲ ὁ ἤχος τετραφωνῆ μὲ καταλήξει εἰς τὸν $\delta^{\flat}$, τότε καὶ τὸν Κε δ πρὸς τὸν $\delta^{\flat}$.

Ἐν κατιούσῃ φορᾷ ἢ ὅταν τὸ μέλος φθάνη μέχρι τοῦ $\delta^{\flat}$ ἐπανακάμπτον, ἔχει τοῦτον ἐν ὑφέσει ($\delta^{\flat}$). Εἰς τετράφωνον δὲ τοιοῦτον, ὅταν τὸ μέλος φθάνη μέχρι τοῦ ἄνω $\delta^{\flat}$ ἐπανακάμπτον, ἔχει καὶ τοῦτον ἐν ὑφέσει $\delta^{\flat}$. τοῦτ' αὐτὸ καὶ ὅταν πρὸς τὸν κάτω δ γίνονται αἱ ἀνακάμψεις: (Ἴδε δοξολογίαν Λαμπαδαρίου καὶ Χουρμουζίου «Λόγον ἀγαθόν»).

Καταλήξεις κάμει: Ἀτελεῖς μὲν εἰς τὸν $\delta^{\flat}$ τελικὰς δὲ καὶ ἐντελεῖς, εἰς τὸν δ . Ἄν δὲ τετραφωνῆ, ἀτελεῖς μὲν εἰς τοὺς δ καὶ $\delta^{\flat}$ —ἀκόμη καὶ εἰς τὸν κάτω δ ἂν τὸ μέλος μεταπίπτη εἰς τὴν ἀντιφωνίαν τοῦ κυρίου του (Ἦχον δ $\delta^{\flat}$ $\delta^{\natural}$ δ) — ἐντελεῖς δὲ καὶ τελικὰς, εἰς τὴν βάσιν τοῦ δ .

Ὅταν τὸ μέλος καταλήγη εἰς τὸν κάτω δ , φθάνον μέχρι τοῦ δ καὶ ἐπανακάμπτον, κάμει τὸν βου δ ἐν μικρᾷ ὑφέσει ($\delta^{\flat}$) τοῦτ' αὐτὸ καὶ ὁ λέγετος ὅσον ἀφορᾷ τὸν δ τὸν ὁποῖον κάμει ἀκόμη ἐν ὑφέσει ($\delta^{\flat}$) δημιουργῶν τετράχορδον χρωματικὸν μεταξὺ δ καὶ $\delta^{\flat}$ εἰς ἀπολυτικιοκαθίσματα τοῦ Δ' ἤχου (δ - $\beta\gamma\delta$).

Ὁ λέγετος, δεδεμένος, ὅπως εἶναι καὶ μετὰ τοῦ στιχεραρικοῦ τετάρτου ἤχου (δ Πα ρ) κάμει καταλήξει καὶ εἰς τὴν βάσιν ἐκείνου δ , ὅπου μεταφέρεται καὶ τὸ ἴσον τῆς σχετικῆς μουσικῆς θέσεως, εἰς τὰ εἰρμολογικὰ του.

Πάντως: Πα φυσικὸν = ἤχος δ Πα ρ καὶ Πα δ ἐν διέσει = ἤχος λέγετος Βου δ

Ἐξ ἴσου δεδεμένος καὶ πρὸς τὸν δ $\delta^{\flat}$ $\delta^{\natural}$ δ , καταλήγει καὶ εἰς αὐτόν, ὡς εἰς τὸ «Ἐπεφάνης σήμερον» τῶν Θεοφανείων, πλαγιάζων.

Τὸ ἴσον τοῦ Λεγέτου εἶναι εἰς τὴν βάσιν τοῦ Βου (δ), ἐκτὸς ἂν κάμη καταλήξει εἰς τοὺς φθόγγους δ , $\delta^{\flat}$, $\delta^{\natural}$ βάσεις ἤχων δ Πα ρ, δ Δι ρ καὶ δ $\delta^{\flat}$ $\delta^{\natural}$ δ , ὅποτε μεταφέρεται καὶ τὸ ἴσον εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν φθόγγων τούτων ἀναλόγως.

Ὁ λέγετος καίτοι πλάγιος ἤχος, λόγῳ τῆς θέσεως αὐτοῦ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ «μέσου διαπασῶν», σπανίως —εἰ μὴ ἐν τῇ ὀργανικῇ μουσικῇ— ἐπταφωνεῖ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν. Ἴδε δὲ τοιοῦτον παράδειγμα εἰς τὸ «ἅγιος ἀθάνατος» τοῦ «Ἄγιος ὁ Θεός» τοῦ